Vlaams Parlement

stuk **1221** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 7 juli 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van mevrouw Tinne Rombouts, de heer Bart Martens,
de dames Tine Eerlingen en Gwenny De Vroe,
de heren Lode Ceyssens en Wilfried Vandaele
en mevrouw Michèle Hostekint

betreffende het beheersen van wateroverlast in het kader van een integraal waterbeleid

Tekst aangenomen door de plenaire vergadering

Stukken in het dossier:
1221 (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

verzendcode: LEE
OPE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op het actualiteitsdebat op 17 november 2010 in de plenaire vergadering en de daaropvolgende actualiteitsmotie van mevrouw Tinne Rombouts, de heren Bart Martens en Wilfried Vandaele, de dames Tine Eerlingen en Else De Wachter, de heer Lode Ceyssens en mevrouw Valerie Taeldeman tot besluit van het op 17 november 2010 in plenaire vergadering gehouden actualiteitsdebat over de watersnood tijdens het weekend van 13 en 14 november 2010 en het beleid van de Vlaamse Regering inzake waterbeheer;

– gelet op de hoorzittingen van de Verenigde Commissies voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed en voor Mobiliteit en Openbare Werken naar aanleiding van op de overstromingen die Vlaanderen in november 2010 en januari 2011 hebben getroffen;

– gelet op de bepalingen uit het regeerakkoord 2009-2014 over integraal waterbeleid;

– gelet op de beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2009-2014;

– gelet op de beleidsnota Openbare Werken 2009-2014;

– gelet op de goedkeuring door de Vlaamse Regering op 8 april 2011 van het witboek Interne Staatshervorming;

– gelet op de aanbevelingen van de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten;

– gelet op het analyserapport van de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW);

– overwegende dat momenteel een grondige evaluatie wordt uitgevoerd van de overstromingen van november 2010 en januari 2011 met inbegrip van een terreinanalyse, de werking van de overstromingsvoorspelling en de waarschuwingssystemen;

– vraagt de Vlaamse Regering:
  1° de nodige lessen te trekken uit de evaluatie van de overstromingen van november 2010 en januari 2011 met het oog op het voorkomen, voorspellen en beheersen van wateroverlast;
  2° in het kader van het integraal waterbeleid:
    A) verder werk te maken van een op bekken en stroomgebiedsniveau geïntegreerd beleid gericht op ruimte voor water, waarbij men water zo veel mogelijk ter plaatse vasthoudt, hergebruikt en infiltreert alvorens het te bergen en af te voeren;
    B) deze drietrapsstrategie aan te vullen met een beleid dat gericht is op het beheren van overstromingsrisico's door het uitwerken van veiligheidsdoelstellingen, overstromingsgevaarkaarten, overstromingsrisicokaarten en waterbeheersingsmaatregelen per bekken, rekening houdend met klimaatveranderingen als onderdeel van de tweede planningscyclus voor het integraal waterbeleid;
    C) naast een beleid gericht op het terugdringen van overstromingsrisico's ook het beleid gericht op het voorkomen of beperken van het risico op watertekorten vorm te geven door de watervoorraden kwalitatief en kwantitatief veilig te stellen en voldoende aanbod van drink- en proceswater aan een redelijke kostprijs blijvend te garanderen;
    D) bij de voorbereidingen van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen de nodige aandacht te besteden aan het behoud van het waterbergend vermogen; daarbij moet niet alleen uitgegaan worden van het herstel en het behoud van beek- en riviervalleien als structurerend fysisch systeem voor verdere ruimtelijke ontwikkelingen, maar ook van een maximale meekoppeling van waterberging met andere functies (zoals natuur, recreatie en 'waterbestendige' land- en bosbouw);
    E) te zorgen voor een betere doorwerking van het waterbeleid in andere beleidsdomeinen;

3° de inzetbare instrumenten voor waterbeheersing (vasthouden, bergen en afvoeren) als drietrapsstrategie te hanteren en dus in eerste instantie te focussen op het vasthouden aan de bron, door:

A) de normering voor nieuwbouw en renovatie zoals ze vandaag is vastgelegd in de gewestelijke stedenbouwkundige verordening en de code van goede praktijk voor rioolstelsels aan te passen, met als doel:

a) de principes van vasthouden, hergebruiken, infiltreren en bufferen van hemelwater bij nieuwe verharde oppervlakten en in het geval van rioleringswerken beter te verankeren;

b) de controle op de uitvoering van de opgelegde maatregelen te versterken door na te gaan op welke manier deze controle kan worden geïntegreerd met andere handhavings- of keuringsinstrumenten (bv. het as-builtattest, de keuring privéwaterafvoer);

c) in het kader van rioleringsprojecten gedifferentieerde bufferingseisen in functie van de waterloop of het type waterloop te ontwikkelen;

B) ook voor bestaande situaties meer in te zetten op afkoppeling, buffering van verharde oppervlakte en de herwaardering van het grachtenstelsel, ook rekening houdend met de effecten van hevige regenval en zodat een hydraulische overbelasting en biologische onderbelasting van de riolerings- en zuiveringssystemen wordt vermeden; te onderzoeken welke (combinatie van) instrumenten daarvoor het best geschikt zijn (bv. financiële instrumenten zoals heffingen of subsidies, gemeentelijke hemelwaterplannen);

C) met het oog op een preventieve aanpak van de overstromings- en slibproblematiek verder werk te maken van een meer effectieve bestrijding van de erosie, een vertraging van de afstroom en een verhoging van de infiltratie, en daartoe:

a) op basis van de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen de erosieproblemen doelgerichter aan te pakken en versneld initiatieven te nemen;

b) de mogelijkheden binnen het gemeenschappelijk landbouwbeleid te evalueren in functie van een meer effectieve en versterkte inzet ervan;

c) wanneer vrijwilligheid onvoldoende resultaat oplevert, in prioritaire gebieden na te gaan op welke wijze verplichte maatregelen inzake erosiebestrijding kunnen ingezet worden;

D) in het kader van de bekkenbeheerplannen, rekening houdend met mogelijke brongerichte maatregelen, na te gaan in welke mate nog extra ruimte voor waterberging moet voorzien worden;

E) het waterpeilbeheer met de betrokken actoren af te stemmen, rekening houdend met de aanwezige functies van de percelen langsheen de waterlopen;

F) het evalueren, waar nodig verruimen en waar mogelijk vereenvoudigen van bestaande financiële instrumenten in het kader van het decreet Integraal Waterbeleid;

4° in het kader van het ruimtelijk beleid:

A) de gepaste instrumenten te ontwikkelen om het behoud van het waterbergend vermogen in de overstromingsgevoelige gebieden te waarborgen zodat in die gebieden ofwel waterschadebestendig en met maximaal behoud van het waterbergend vermogen gebouwd wordt, of indien dit onmogelijk is, niet gebouwd wordt. Bij de ontwikkeling van die instrumenten voldoende mogelijkheden voor maatwerk te laten en voldoende nuance aan te brengen naargelang het type overstromingsgebied en de overstromingsrisico's, en rekening houdende met de financiële en maatschappelijke kosten en baten ervan;

B) het gepaste instrumentarium te ontwikkelen om een planologische ruil beter mogelijk te maken tussen gebieden die omwille van het overstromingsrisico niet of minder geschikt zijn voor bebouwing en gebieden die gunstiger gelegen zijn;

C) voor de financiering van een duurzaam ruimtelijk beleid op zoek te gaan naar aanvullende, alternatieve middelen, bv. bij de meerwaarde van planologische opwaardering (planbaten) of door andere mechanismen te ontwikkelen die planologische ruil beter mogelijk maken; in dat kader het Rubiconfonds te reactiveren en heroriënteren, zodat het flexibeler kan ingezet worden om bepaalde conflicten tussen ruimtelijke bestemmingen in het kader van overstromingsproblematiek op te lossen;

5° de vereiste investeringsprojecten, infrastructuur- en onderhoudswerken uit te voeren om het risico op overstromingsrisico's terug te dringen, door:

A) de nodige budgetten daartoe vrij te maken binnen de algemene begrotingsbesprekingen, rekening houdend met de beschikbare budgettaire ruimte;

B) een versnelling van de procedures te realiseren, rekening houdend met de aanbeveling van de Commissie Versnelling Maatschappelijk Belangrijke Investeringsprojecten;

C) een prioritering van de acties uit de bekkenbeheerplannen, waaronder ook het geactualiseerde Sigmaplan, gericht op het terugdringen van het overstromingsrisico via de jaarlijks bekkenvoortgangsrapporten;

D) verder werk te maken van de overstromingsgebieden zoals voorzien in het geactualiseerde Sigmaplan en in de bekkenbeheerplannen;

E) te investeren in de bouw en het onderhoud van sedimentvangen om zo de nodige efficiëntiewinsten op het vlak van slibruimingen te realiseren;

F) voor het herstel van de bergingscapaciteit in de waterloop een inhaalbeweging te voorzien in slibruimingen en de problematiek van het af te zetten slib te onderzoeken;

G) meer te investeren in een gecontroleerde en/of intelligente sturing van waterbeheersingsinfrastructuur zodat de beschikbare buffercapaciteit efficiënter kan worden benut;

6° de plannen, structuren en procedures voor het integraal waterbeleid te vereenvoudigen door:

A) een integratie en afstemming van de verschillende planfiguren en de planningscycli, waardoor de planlast vermindert;

B) de integratie van het deelbekkenniveau in het bekkenniveau en de heroriëntatie van de waterschappen om de slagkracht en coördinerende rol van de bekkenbesturen te verhogen waarbij de betrokkenheid van de lokale waterbeheerders in de bekkenbesturen moet worden versterkt;

7° de juridische instrumenten voor het waterbeheer te versterken door:

A) met betrekking tot de watertoets:

i) de procedure te evalueren, te vereenvoudigen en te versterken;

ii) er op toe te zien dat de watertoets en de in dat kader uitgebrachte adviezen voldoende sterk worden onderbouwd en dat de watertoetsen van de plannende en vergunningverlenende overheden voldoende doorwerken in de besluitvorming;

iii) zonder afbreuk te doen aan het principe van vrijstellingen en meldingen, de handelingen opgenomen in het Vrijstellingen- en het Meldingsbesluit door te lichten in functie van eventuele substantiële nadelige effecten ervan op de waterhuishouding ten gevolge van het ontbreken van een watertoets en daar de passende conclusies uit te trekken;

B) de potentiële koper van een onroerend goed meer duidelijkheid te verschaffen inzake het al dan niet gelegen zijn ervan in overstromingsgevoelig gebied door informatieverplichtingen op te leggen voor vastgoedmakelaars en immobiliënmaatschappijen en te voorzien in een 'waterparagraaf' in vastgoedaktes;

C) te onderzoeken op welke wijze het instrument van waterpeilbeheer meer rechtszekerheid kan bieden aan betrokken eigenaars/gebruikers van het gebied;

8° het crisisbeheer te optimaliseren door:
   A) de vereiste systemen voor betrouwbare voorspelling en waarschuwing van de overstromingen verder uit te bouwen en te optimaliseren (portaalsite crisiscommunicatie met inbegrip van actieve en gerichte informatievoorziening voor de waterbeheerders enerzijds en burgers anderzijds, verdere uitbouw overstromingsvoorspellingstools, optimalisering van het kwantitatief meetnet oppervlaktewater);
   B) meer in te zetten op de verhoging van de preventie en de paraatheid onder burgers, voornamelijk in deze gebieden die overstromingsgevoelig zijn;
   C) de bijzondere noodplannen voor overstromingen (BNIP) verder uit te werken (inclusief oefeningen) en na elke overstroming te evalueren en desgevallend bij te sturen;
   D) de samenwerking tussen de waterbeheerders onderling en tussen de waterbeheerders en de hulpdiensten en de verzekeringsmaatschappijen te versterken;
   E) binnen de bestaande intergewestelijke en internationale fora of overlegplatformen grensoverschrijdend afspraken te maken over onder meer waterkwantiteitsaspecten;
   F) tijdens de voorbereidende crisisfase proactiever ruimte te maken voor waterberging door de gecontroleerde en/of gestuurde bufferingscapaciteiten maximaal vrij te maken in overleg met alle waterbeheerders;

9° de watersysteemkennis (in de schoot van de CIW in functie van overstromingsrisico's) te verhogen en de bruikbaarheid te verbeteren door:
   A) de overstromingsgegevens te inventariseren en te documenteren met het oog op de actualisering van de kaarten;
   B) de bestaande watersysteemkennis in kaart te brengen, beter te benutten en op elkaar af te stemmen;
   C) werk te maken van een consistent onderzoeksprogramma Water als strategisch basisonderzoek met specifieke aandacht voor de gevolgen van de klimaatopwarming;

10° de afspraken inzake het waterbeleid die in het kader van het witboek Interne Staatshervorming gemaakt zijn, ook uit te voeren.